

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

SSM:s roll och uppdrag

Röntgenveckan Uppsala 2013

Om Strålsäkerhetsmyndigheten

- ➔ Bildades juli 2008
- ➔ Har ett samlat ansvar för strålskydd och kärnsäkerhet
- ➔ Sorterar under Miljödepartementet
- ➔ Generaldirektör: Mats Person
- ➔ Ca. 300 anställda
- ➔ Kontor i Solna

Medicinska bestrålningar och dosimetri

Tillsyn av medicinska bestrålningar

Vision och verksamhetsidé

- Ett strålsäkert samhälle
- SSM arbetar pådrivande och förebyggande för att skydda människor och miljö från oönskade effekter av strålning, nu och i framtiden.

SSM:s roll

- ➔ SSM verkar för att sjukvården har de rutiner och den kompetens som krävs för att medicinska undersökningar och behandlingar med joniserande strålning skall kunna utföras på ett säkert sätt.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Myndighetens ansvar är att:

- Ställa krav
- Kontrollera att ställda krav efterlevs
- Driva på strålsäkerhetsarbetet
- Vidta åtgärder då brister upptäcks

Vad gör SSM?

- ➔ **Normerande myndighet**
Vi tar fram regler för verksamheter som hanterar strålning.
- ➔ **Tillsynsmyndighet**
Vi kontrollerar att den som bedriver verksamhet med strålning följer reglerna.
- ➔ **Tillståndsprövande myndighet**
Vi granskar och beslutar om tillstånd att etablera eller förändra verksamheter med strålning.
- ➔ **Expertmyndighet**
Vi bidrar till kunskapsuppbyggnad i samhället inom vårt verksamhetsområde genom att finansierar forskning och följer upp forskningsresultat.
- ➔ **Riksmätplats**
Vi kalibrerar instrument som används inom vård, forskning och industri.

Olika typer av regler

Internationella

- ➔ EU direktiv
  - EU:s Basic Safety Standard, BSS eller Rådets direktiv 96/29/EURATOM
  - Patientdirektivet, MED eller Rådets direktiv 97/43/EURATOM
- ➔ EU förordningar
- ➔ Rekommendationer från ICRP
  - T.ex. sänkt dosgräns för ögats lins.
- ➔ Rekommendationer från IAEA

Olika typer av regler

Nationella

- Strålskyddslagen
  - Skydda människor, djur och miljö mot skadlig verkan av strålning
- Strålskyddsförordningen
  - Ger Strålsäkerhetsmyndigheten rätt att utfärda föreskrifter
- SSM:s föreskrifter
  - Av myndighet beslutad rättsregel (RF 8:13). (21 berör sjukvård varav 7 röntgen)
- Tillståndsvillkor
- Allmänna råd
  - Av myndighet beslutad ej bindande regel

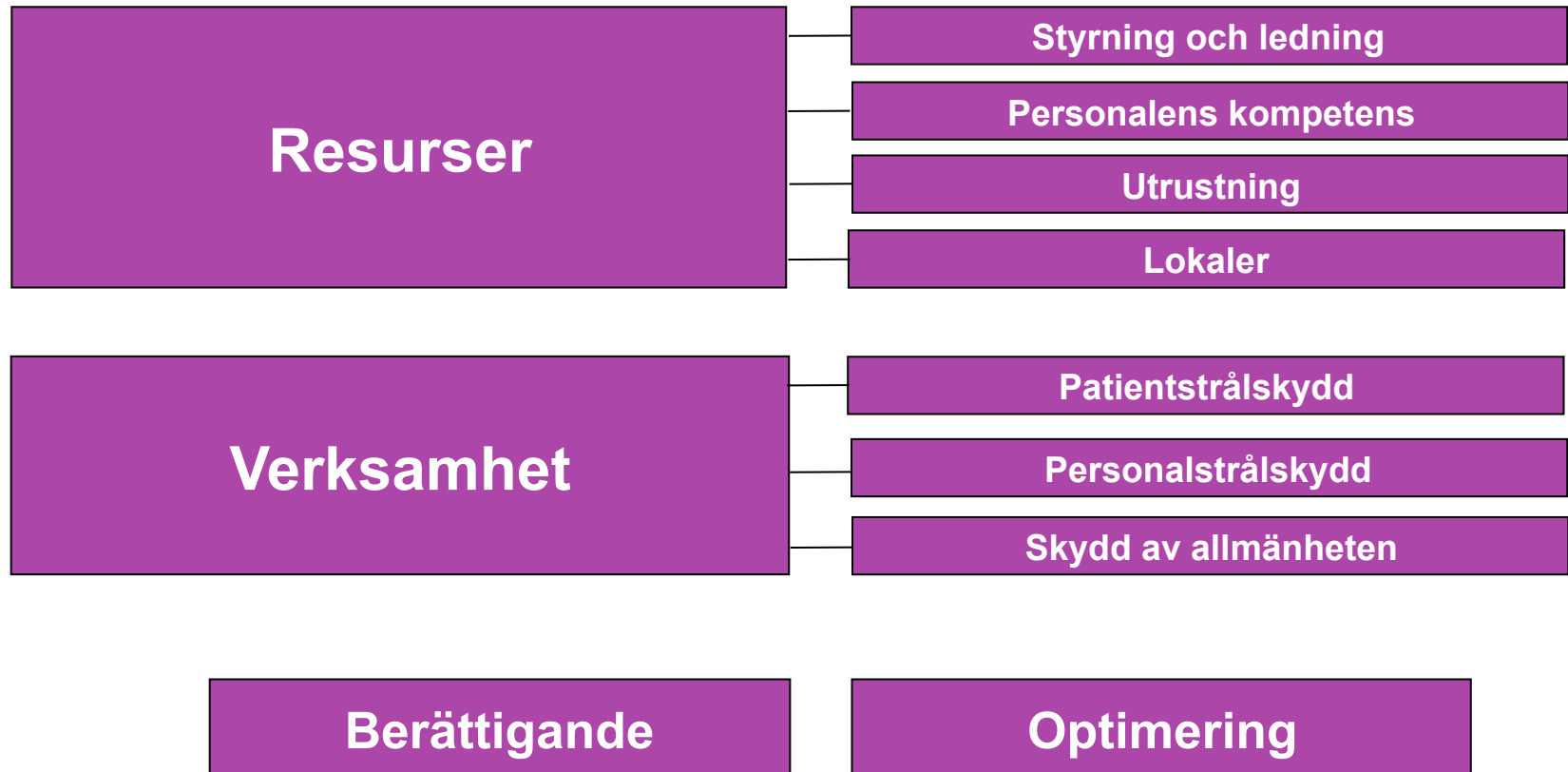
Tillsynsprocessen

Inriktning på inspektion

1. Hela verksamheten granskas
2. Del av verksamheten granskas
3. Uppföljning

Inspektionsstruktur

Kort om dosgränserna för ögats lins

Sänkta dosgränser till ögats lins

- Sänkning till 20 mSv per år jämfört med 150 mSv idag
  - Verksamheterna uppmanas att i förväg införa de nya dosgränserna.
- Interventionell kardiologi och interventionell radiologi berörs
- SSM bedömer att de nya gränsvärdena kan uppfyllas om strålskyddsåtgärder tillämpas:
  - Personalen genomgår strålskyddsutbildning anpassad till verksamheten
    - Praktisk användning av utrustningen
    - Effekter av olika projektionsvinklar och över/under rör
    - Pulsad genomlysning
    - Inblandning
    - Minimering av antalet bilder
    - Avstånd mellan detektor och patient
    - Avstånd till patienten
  - Skriftliga regler för hur arbetet ska bedrivas och vilka skyddsåtgärder som ska vidtas
  - Strålskydd såsom takhängda skärmar och blyglasögon används inkl. förkläden och halskrage
  - Sjukhusfysiker och interventionspersonal samarbetar och genomför dosövervakning

Typiska doser till ögats lins vid röntgenvägleda interventioner

Ingrepp	Ögondos (mSv)	Kommentar
Iliac angioplasty	0,25-2,2	Oskärmad
	0,015-0,066	Skärmad
Pulmonary angiography	0,19-1,5	Oskärmad
	0,011-0,045	Skärmad
Cerebral angiography	0,046 (medel)	Oskärmad
	0,025 (medel)	Skärmad
Orthopedic	0,05	Oskärmad
ERCP	0,094 (medel)	Rtg-rör under brits
ERCP	0,55 (medel) 2,8 (maximum)	Rtg-rör över brits

Strålskydd

- ➔ Takhängda strålskärmar
  - Kan reducerar dosen med en faktor 3 – 5 (5-25)
  - Kan behövas mer än en skärm
- ➔ Skyddsglasögon
  - Kan reducerar dosen med en faktor 3 (5-10)
- ➔ Kombinerat skydd
  - Skydd från strålskärm och glasögon kan kombineras så att de ger en total skyddsfaktor på 9-15 (25-250)

Tack för uppmärksamheten!

Carl Bladh-Johansson
Carl.bladh-johansson@ssm.se

Strålskada I Sverige 2005

- Ny metod för att reparera mitralisklaffen
- Uppskattad huddos: 10-12 Gy
- Anledning:
  - Mycket kraftig patient
  - Brist på utbildning i strålskydd hos personalen

Strålskada i Sverige 2012

- Spinal angiografi med avsikt att embolisera en dural artäriovenös fistel
- Kraftig patient (längd 183 cm, vikt 110 kg)
- Uppskattad huddos: 15-20 Gy
- Mycket erfaren läkare
- Bilden är tagen 7 månader efter ingreppet

